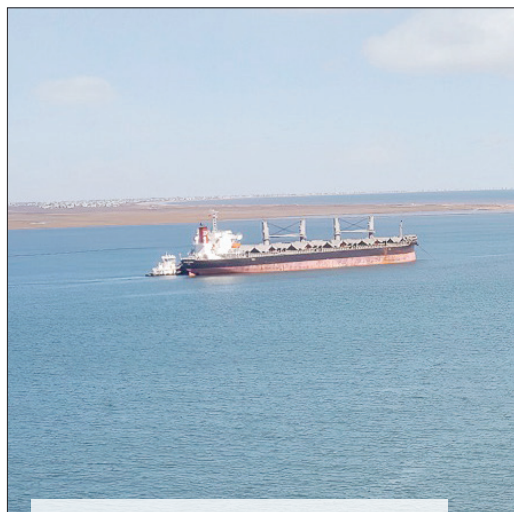

تلاش می‌کند به قیمت از دست دادن سهم خود در بازار، مانع کاهش قیمت نفت شود. اما اگر نتواند کاهش تولید خود را بعد از مارس ۲۰۲۴ تمدید کند، موفق به بالا بردن قیمت نفت نخواهد شد. کاهش تولید این ائتلاف باعث افزایش ظرفیت مازاد آن شده است. تخمین زده می‌شود اوپک ۵/۵ میلیون بشکه در روز ظرفیت مازاد داشته باشد. طبق تخمین‌های مؤسسه تحقیقات کالای ING، قیمت نفت‌خام برنت در اوایل سال آینده میلادی بین ۸۲ تا ۸۵ دلار به ازای هر بشکه خواهد بود و در نیمه دوم سال که بازار با کمبود مواجه می‌شود، به متوسط ۹۱ دلار به ازای هر بشکه می‌رسد. آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش ماهانه خود اعلام کرد عرضه نفت ایالات متحده در سال جاری میلادی ۱/۴ میلیون بشکه در روز افزایش می‌یابد، یعنی معادل دوسوم ۲/۲۴ میلیون بشکه در روز رشد تولید ائتلاف اوپک‌پلاس. در همین حین، تولید اوپک‌پلاس ۴۰۰ هزار بشکه در روز کاهش می‌یابد که سهم آن را از بازار نفت تا ۵۱ درصد پایین می‌آورد، یعنی پایین‌ترین سطح از زمان پیدایش این ائتلاف در سال ۲۰۱۶. ازسوی دیگر افزایش تولید نفت ایالات متحده مشکل بزرگی برای اوپک‌پلاس است. در چنین شرایطی به‌نظر می‌رسد تنها راه‌حل این باشد که عربستان سعودی بازار را با نفت‌خام پر کند تا قیمت آن به پایین‌تر از سطح سودآوری تولیدکنندگان آمریکایی برسد. کارشناسان معتقدند اگر کاهش تولید اوپک‌پلاس بعد از مارس ۲۰۲۴ تمدید نشود، قیمت نفت بین ۳۰ تا ۵۰ درصد سقوط خواهد کرد.

اوپک‌پلاس تلاش می‌کند به قیمت از دست دادن سهم خود در بازار، مانع کاهش قیمت نفت شود. اما اگر نتواند کاهش تولید خود را بعد از مارس ۲۰۲۴ تمدید کند، موفق به بالا بردن قیمت نفت نخواهد شد. کاهش تولید این ائتلاف باعث افزایش ظرفیت مازاد آن شده است. تخمین زده می‌شود اوپک ۵/۵ میلیون بشکه در روز ظرفیت مازاد داشته باشد. طبق تخمین‌های مؤسسه تحقیقات کالای ING، قیمت نفت‌خام برنت در اوایل سال آینده میلادی بین ۸۲ تا ۸۵ دلار به ازای هر بشکه خواهد بود و در نیمه دوم سال که بازار با کمبود مواجه می‌شود، به متوسط ۹۱ دلار به ازای هر بشکه می‌رسد

انتشار چشم‌انداز بانک گلدمن‌ساکس در خصوص قیمت نفت‌خام

بانک آمریکایی «گلدمن‌ساکس» با اشاره به تولید قوی نفت در ایالات متحده، انتظار خود از قیمت نفت برنت در سال ۲۰۲۴ را به میزان ۱۰ دلار در هر بشکه پایین برد و بین ۷۰ تا ۹۰ دلار تخمین زد. این بانک سرمایه‌گذاری اکنون انتظار دارد قیمت هر بشکه نفت برنت در ژوئن سال ۲۰۲۴، به ۸۵ دلار برسد و در طی سال ۲۰۲۴، حدود ۸۰ دلار معامله شود، درحالی‌که پیش از این قیمت ۹۲ دلار را پیش‌بینی کرده بود. تحلیلگران گلدمن‌ساکس خاطرنشان کردند تداوم عرضه از سوی کشورهای غیراوپک که در رأس آن‌ها ایالات متحده قرار دارد، نشان می‌دهد افزایش تولید نفت واشنگتن، احتمالاً در سال ۲۰۲۴ استمرار پیدا کند.

نگاه کارشناس ۲

ستیز دو عامل اثرگذار

سعید ساویز
کارشناس انرژی

با توجه به سرازیرشدن نقدینگی‌ها به سمت ساخت جنگ‌افزارها و بحث پولی که در جنگ اوکراین و حماس و اسرائیل صرف می‌شود، امکان اینکه سال آینده جهان با کاهش نقدینگی مواجه شود، بسیار زیاد است، به همین دلیل پیش‌بینی‌های من حاکی از این بوده که ممکن است در سال آینده با کاهش نقدینگی مواجه باشیم و قیمت نفت نیز از منظر کاهش تقاضای ناشی از کمبود نقدینگی، کم شود. مثل اتفاق سال ۲۰۰۸-۲۰۰۷ که یک‌دفعه به خاطر نبود نقدینگی بازار سقوط کرد. در واقع عرضه وجود دارد، اما ممکن است به دلیل کاهش نقدینگی تقاضا کم شود. در این میان دینامیک‌های زیادی در بازار نفت وجود دارد که از جمله آن می‌توان به حمله حوثی‌ها در دریای سرخ به نفتکش‌ها و برخی کشورهای باری اشاره کرد. قطعاً تهدیدات در دریای سرخ، قیمت بیمه تانکرها و همچنین قیمت اجاره کشتی‌هایی که از آنجا عبور می‌کنند و حامل نفت و بنزین هستند را بالا خواهد برد که روی بازار، تأثیر خوبی ندارد و روی افزایش قیمت اثر منفی می‌گذارد. می‌توان گفت عرضه به این شکل تهدید می‌شود و اگر طولانی‌مدت باشد باید دید کاهش نقدینگی زورش بیشتر است یا تهدید عرضه. در جنگ بین این دو هرکدام برنده شوند، بازار به نفع همان پیش می‌رود. اگر تهدید به عرضه در هر جا انقدر بالا باشد که دنیا باورش کند، به جای اینکه قیمت‌ها نزولی شود، ممکن است حتی صعودی هم بشود. از طرف دیگر مسائل حوثی‌ها ممکن است موقت باشد و اگر اینطور باشد، افزایش قیمت هم موقتی است و آنچه ماناتر است، کمبود نقدینگی و کاهش تقاضا خواهد بود. باید دید آیا این تهدید در دریای سرخ جدی است و تأثیر بلندمدت در بازار نفت خواهد داشت یا نه و اگر بلندمدت باشد آیا زورش به کاهش نقدینگی خواهد رسید یا نه. این دو دقیقاً عکس هم عمل می‌کنند و الان در بازار هر دو فعال هستند. باید ببینیم دنیا، کدام را جدی می‌گیرد.

نگاه کارشناس / ۳

هاشم اورعی استاد دانشگاه شریف در گفت‌وگو با «هم‌میهن» تحلیل می‌کند

دعوا بر سر سهمیه در اوپک

بازارهای انرژی در سال آتی میلادی به نظر نمی‌رسد تغییر شگرفی را تجربه کنند، اما عوامل متعدد و اثرگذاری وجود دارد که می‌تواند بازارها را متأثر کند. افزایش قابل توجه عرضه به دلیل نگرانی از کنار گذاشته شدن نفت و گاز تا سال ۲۰۲۵ سبب شده تا کشورهایی همچون امارات، نیجریه و آنگولا به فکر جدایی از اوپک باشند. هرچند اوپک به تنهایی این روزها بازیگر بزرگی در بازار نفت محسوب نمی‌شود و این اوپک‌پلاس است که سطح قیمت‌ها را تنظیم می‌کند، اما تصمیم این کشورها برای خروج، خبر از یک اختلاف و دعوای بزرگ در اوپک می‌دهد. هاشم اورعی، استاد دانشگاه شریف در گفت‌وگو با «هم‌میهن» با بیان این موضوع تأکید می‌کند که در ۲۰۲۴ به سبب افزایش عرضه به خاطر همین نگرانی، قیمت نفت افزایش را تجربه نخواهد کرد و در بهترین حالت در همین محدوده کنونی باقی می‌ماند، مگر آنکه اتفاقی مهم و اثرگذار رخ دهد که آن هم فقط برای یک مقطعی کوتاه می‌تواند بازار را تحت تأثیر قرار دهد.

بازارهای انرژی در سال ۲۰۲۴ چه تغییری را شاهد خواهند بود؟

در سال جاری میلادی، رشد اقتصادی بیشتر از چیزی بود که بسیاری از اقتصاددانان بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی می‌کردند. موارد اتفاقی مثل زلزله و سیل و جنگ را کنار بگذاریم، پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی جهان کماکان خوب باشد. آمریکا به‌طور مشخص رشد اقتصادی بهتر از انتظار داشته است. انگلستان حدود ۱۰ ماه قبل نرخ تورم بالای ۱۰ درصد داشت، اما اکنون این تورم به حدود سه درصد رسیده است؛ وقتی تورم کم می‌شود دولت‌ها جرأت می‌کنند برای سرمایه‌گذاری تشویق کنند. در نتیجه در عربستان سعودی و کشورهای حاشیه خلیج‌فارس هم پروژه‌ها با سرمایه‌گذاری‌های قابل‌توجه به‌شدت جلو می‌رود. تنها کشورهایی که کمی علامت سوال درباره آنها وجود دارد، چین و هندوستان هستند. اگر همه عوامل مثبت و منفی را جمع کنیم در ۲۰۲۴ انتظار می‌رود که رشد اقتصادی کاملاً خوب باشد. درحال حاضر پیش‌بینی رشد اقتصادی در ۲۰۲۴ چیزی حدود ۳درصد است، پیشتر این پیش‌بینی در حدود ۶درصد بود. من با رشد اقتصادی شروع می‌کنم چون بزرگ‌ترین عامل تاثیرگذار بر تقاضا برای سوخت‌های فسیلی است. در نتیجه در حالت عادی انتظار نمی‌رود تغییر بزرگی در قیمت نفت و گاز جهان داشته باشیم. اثرات جنگ اوکراین بر بازار نفت که تمام شده و همه چیز تقریباً سر جای خودش برگشته، اما حتی جنگ غزه و همینطور اقدام حوثی‌ها و ماجرای دریای سرخ هم نتوانسته تأثیر بسیار قابل توجهی در قیمت نفت بگذارد. از طرف دیگر آمریکا به ونزوئلا اجازه صادرات داده و آمریکا تولیدش به ۱۳ میلیون رسیده و رتبه اول شده است. عربستان دوم و روسیه سوم است. درواقع تحریم‌های غرب تأثیر آنچنانی بر فروش و صادرات روسیه نداشته، بلکه بیشتر جابه‌جایی ایجاد شده است؛ یعنی روسیه به هندوستان و چین رفته و بقیه جای آن را پر کرده‌اند. بنابراین همه این عوامل را که کنار هم می‌گذاریم، می‌بینیم انتظار نمی‌رود اتفاق عجیبی بیفتد یعنی فشار سمت بالا، آنچنان نداریم. اما فشار سمت پایین را که نگاه می‌کنیم، این فشار بیشتر است. کشورهای نفت‌خیز در کاپ ۲۸، کم‌کم هر روز این باورشان تقویت می‌شود که پنجره سوخت‌های فسیلی در حال بسته شدن است و در نتیجه بین این کشورها رقابت سخت‌تری شکل می‌گیرد، زیرا همه قبول دارند که در سال ۲۰۲۵ تقاضای نفت از پیک خود عبور می‌کند و حتی برخی می‌گویند الان وارد این دوران شده‌ایم. ازطرفی این کشورها می‌دانند که عمر نفت پنج‌سال از گاز کمتر است و اگر تولید نفت از سال ۲۰۲۵ رو به افول می‌رود، برای گاز این افول در سال ۲۰۳۰ صورت می‌گیرد. خلاصه اینکه این کشورها به این باور رسیده‌اند که عمر سوخت‌های فسیلی طولانی نیست و به همین دلیل رقابت برای عرضه بیشتر شده است. بنابراین در تلاش هستند که تا آنجایی‌که امکان دارد تا آن زمان نفت و گاز بیشتری روانه بازار کنند. نکته بعد اینکه به خاطر مسائل زیست‌محیطی و فشار تغییرات اقلیمی، تفکر افزایش راندمان مصرف انرژی و استفاده از فناوری‌های روز برای انجام کار با مصرف سوخت فسیلی کمتر، رشد کرده است و با همین سرعت نیز برق جایگزین آن می‌شود.

اما بخشی از تولید برق هم با انرژی فسیلی تأمین می‌شود. این یعنی با کاهش تولید سوخت‌های فسیلی روبه‌رو نخواهیم بود؟

وقتی مصرف برق زیاد می‌شود به این معنی نیست که سوخت‌های فسیلی صددرصد کنار می‌روند، چون بخشی از برق موردنیاز را باید با سوخت فسیلی تامین کنیم، ولی وقتی به منحنی‌های ۲۰۵۰ نگاه می‌کنیم زغال‌سنگ به صفر میل می‌کند، بعد نفت و گاز ولی همه با شیب کمتری از زغال‌سنگ، ولی تقاضا برای برق از الان تا سال ۲۰۵۰ بین ۱/۶ تا دو برابر افزایش خواهد داشت که من به آن می‌گویم افزایش عمق نفوذ برق در صحنه انرژی.

ما در حال حاضر توافق اوپک‌پلاس را برای حفظ میزان تولید داریم. اگر شاهد افزایش تولید نفت در سال‌های آتی باشیم، این توافق زیر سوال نمی‌رود؟ در آن‌صورت با کاهش جدی قیمت نفت روبه‌رو نخواهیم بود؟

دعوا و اختلافات سر حفظ سهمیه اکنون داغ‌تر شده است. نیجریه و امارات می‌خواهند از اوپک خارج شوند چون نیجریه دو میلیون ظرفیت تولید دارد، اما سهم او در اوپک کمتر است و به وضوح دیده می‌شود که در اوپک دعواست. همیشه عربستان سعودی می‌گوید تولید را کم کنیم چون قیمت پایین می‌آید. به جایی می‌رسد که عربستان هم حاضر نیست سهمیه‌اش را به بقیه بدهد. اینها از نظر من نشان می‌دهد که فشار به‌سمت پایین قوی‌تر است تا به سمت بالا. برق در حال گرفتن جای نفت و گاز است. اگر تمام برق اضافی موردنیاز قرار بود از سوخت فسیلی تامین شود، برای فسیلی‌ها مشکلی نبود، اما در کاپ ۲۸ دیدید که تصویب شد تا ۲۰۳۰ ظرفیت تولید انرژی تجدیدپذیر یعنی خورشید و باد سه برابر شود. به عبارت دیگر، هم مصرف برق به شدت بالا می‌رود و هم برق اضافی قرار نیست از طریق سوخت‌های فسیلی تامین شود که به خاطر مسائل زیست‌محیطی است. معتقدم حتماً این پنجره در حال بسته شدن است، هرچند در ایران اقدامی نکرده‌ایم که نشان بدهد این موضوع را قبول کرده‌ایم. در بهترین حالت سال ۲۰۲۴ قیمت سوخت‌های فسیلی در همین حد می‌ماند، مگر اینکه اتفاق خاصی بیفتد که اگر هم بیفتد، دائمی نخواهد بود. چون این نیروها فعال هستند حالا یکی به دیگری حمله کند یا زلزله و سیل رخ دهد، همگی مقطعی است و بعد از مدتی تلاطم می‌خوابد و به همان روند همیشگی بر می‌گردد.

حرکت به سمت برق و تولید خودروهای برقی، چقدر روی این موضوع اثر می‌گذارد؟

خودروهای برقی در حال وارد شدن به بازار هستند. جالب است ما همیشه فکر می‌کنیم تسلا با اختلاف زیاد بیشترین سهم بازار را دارد، درحالی‌که تسلا دوم است و (BYD) چین رتبه اول را دارد. در فرایند توسعه فناوری خودروی برقی همیشه ماجرای ذخیره‌سازی انرژی یک معضل بوده است. به‌طوری‌که تا چندی پیش حدود یک‌سوم قیمت و وزن خودروها همین باتری‌اش بود. چون خودروی برقی همین ذخیره‌سازی است. از چند سال قبل گروه‌های بزرگ میلیاردی روی تولید خودروهای برقی سرمایه‌گذاری کرده‌اند. سه پروژه به‌طور مشخص در چین می‌شناسم که تسلا با یک شرکت کره‌ای میلیاردها دلار خرج کرده و الان به تولید انبوه رسیده است. پیشرفت و اتفاقاتی که باید در صحنه انرژی رخ می‌داد، اتفاق افتاده است و البته ادامه دارد و مانع اصلی بر سر توسعه سریع خودروهای برقی برداشته شده است. تولید خوروهای برقی هم برمی‌گردد به اینکه چه کسانی در دنیا لیتیوم دارند. در بحث لیتیوم، شیفت بسیار مهم و جدی در دنیا دارد اتفاق می‌افتد و اگر چشم‌مان را ببندیم و ده سال بعد را نگاه کنیم، الان که می‌گوییم عرستان‌سعودی خیلی پولدار است، اما آن موقع کشورهایی جایگزین می‌شوند که منابع لیتیوم زیاد دارند. چین در بسیاری از کشورهایی که منابع عظیم لیتیوم دارند، از جمله شیلی و آرژانتین و... سرمایه‌گذاری کرده است تا بتواند از آن منابع استفاده کند. ایران به نظر نمی‌رسد که منابع قابل‌توجهی لیتیوم داشته باشد. با این اوصاف باید در چندسال آینده دست گدایی به‌سوی بقیه دراز کنیم، زیرا توجه و تمرکز از نفت و گاز به سمت منابع کانی مثل لیتیوم می‌رود.

چه‌خودروهایی سهمیه‌سوخت‌نمی‌گیرند؟

دولت طرحی را در دست دارد که برمبنای آن، خودروهای فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث، سهمیه‌سوخت دریافت نمی‌کنند. معاون صنایع و انرژی ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت کشور درباره جزئیات این طرح گفت: طی ماه جاری این طرح برای تاکسی‌ها اجرایی می‌شود و بعد از آن نوبت به خودروهای خاص همچون وانت‌بارها، تاکسی‌های اینترنتی و... خواهد رسید. سیدکاظم عزیزی در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث، اظهار کرد: مجلس در سال ۱۳۹۵ مصوب کرد که همه خودروها ملزم به دریافت بیمه‌نامه شخص ثالث هستند. وی تاکید کرد: طبق ماده ۴۵ این قانون ارائه هرگونه خدمات به وسایل نقلیه فاقد بیمه‌نامه و رفع توقیف از آن‌ها توسط راهنمایی و رانندگی، دفاتر اسناد رسمی و سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با امر حمل و نقل از قبیل تعویض پلاک وسایل نقلیه، تنظیم اسناد رسمی معاملات وسایل مذکور ممنوع است و عدم انجام تکلیف فوق حسب مورد تخلف اداری و یا انتظامی محسوب می‌شود. عزیزی با بیان اینکه با شناسایی و احصاء دقیق اطلاعات در آغاز اجرایی شدن طرح، بیش از ۵۰ هزار خودرو فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث شناسایی شد، گفت: این طرح در سه گام تعریف شد، در تیرماه خودروهایی که بیش از یک سال از انقضای بیمه‌نامه آن‌ها گذشته بود مشمول این طرح شدند و وارد لیست هشدار شدند، در این گام بیش از ۲۰ هزار خودرو مورد اعمال ماده ۴۸ قانون بیمه شخص ثالث قرار گرفتند.

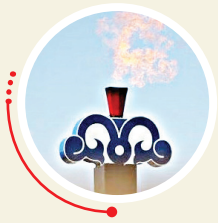

نشت‌یابی ۷ هزار کیلومتری شبکه گاز چهارمحال‌وبختیاری

در ۹ماهه سال جاری حدود ۷ هزار کیلومتر شبکه توزیع و خط تغذیه گاز در استان چهارمحال‌وبختیاری مورد نشت‌یابی قرار گرفت. به گزارش روابط‌عمومی شرکت ملی گاز ایران، جهانبخش سلیمیان با اعلام اینکه در راستای بهره‌برداری ایمن، شناسایی و کنترل خطرات و ریسک‌ها، اجتناب از بروز حوادث و همچنین تطابق هر چه‌بیشتر امور و فعالیت‌ها با استاندارد و دستورالعمل‌های شرکت ملی گاز ایران، بازرسی‌هایی از پروژه‌های در حال اجرا، ایستگاه‌های تقلیل فشار و سیستم حفاظت کاتدی صورت پذیرفته است؛ ابراز داشت: از ابتدای سال جاری تا پایان آذرماه حدود ۷ هزار کیلومتر شبکه توزیع و خط تغذیه مورد نشت‌یابی قرار گرفته است. وی افزود: علاوه بر شبکه‌های گازرسانی، همه تجهیزات و تأسیسات گاز در سطح استان مورد بررسی و نشت‌یابی دوره‌ای قرار گرفته تا علاوه بر پیشگیری از بروز حوادث ناگوار احتمالی، از هدررفت گاز طبیعی جلوگیری شود.

مدیرعامل شرکت گاز استان چهارمحال‌وبختیاری با اشاره به اینکه جلوگیری از هدررفت منابع انرژی گاز، از اولویت‌های اجرایی گاز این استان است؛ اعلام کرد: تابه‌حال ۱۰۰ درصد از اهداف تعیین‌شده در بخش نشت‌یابی انشعابات محقق شده است.

سلیمیان ابراز کرد: از ابتدای سال تاکنون ۳۷۵ مورد نشت زمینی، ۴۳۵۴ مورد نشت هوایی شناسایی و رفع شده است. وی با اشاره به اهمیت تأمین ایمن و پایدار گاز برای مشترکین و اهمیت نگهداری و مراقبت از تأسیسات گازدار به‌ویژه تأسیسات مدفون؛ بر لزوم بازرسی‌های مداوم و مستمر از تأسیسات گاز تأکید کرد و اظهار داشت: این بازرسی‌ها باعث افزایش ضریب ایمنی، جلوگیری از خطرات احتمالی و کاهش هدررفت گاز و کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی شده و تأثیر بسزایی در حفظ و صیانت از گاز طبیعی به‌عنوان یک سرمایه ملی دارد.

مدیرعامل شرکت گاز استان چهارمحال‌وبختیاری در ادامه با بیان اینکه واحد بازرسی فنی تمام تلاش خود را برای انجام درست و به‌موقع وظایف محوله در جهت استمرار پایداری جریان گاز در استان، صیانت از تأسیسات گازرسانی و پایش وضعیت بهره‌برداری ایستگاه‌های تقلیل فشار آنها طبق دستورالعمل‌های مربوطه به کار می‌بندد؛ افزود: با آموزش‌های صحیح و نیز برخورداری از نیروی انسانی کارآمد و دستگاه‌های پیشرفته، اجرای این امر با دقت و کیفیتی بالا انجام می‌شود.